

Svensketoppen

Vi har ikke hatt så dilla på en svenske siden Pippi Langstrømpe! Heldigvis er Tuva Novotny (36) også glad i oss nordmenn – så lenge vi ikke graver for dypt i privatlivet hennes, vel å merke.

TEKST: Mona Bristol/Midten Media FOTO: Gry Traaen, produsentene

På første rad sitter hun, i en stor sal full av grått hår, levede år, rullatorer og livsvisdom. Det er langt fra en helt vanlig arbeidsdag for den svenske skuespilleren. Hun krysser fingrene for at det skal gå bra med dem på radene bak henne. Heldigvis har de sykepleier med på vakt, tenker hun. Det er ikke hver dag 500 hedmarkinger over 90 år samles for å gå på kino i Terningen Arena i Elverum. Sammen med henne er de alle hedersgjester til verdenspremieren av storfilmene *Kongens nei* som har rullet over kinolerretet i høst.

– Jeg synes det var spesielt og rørende i dag. Det gikk opp for meg at denne filmen har en kontekst som er veldig aktuell, med de immigrasjonsspørsmålene vi står overfor og folk på flukt. Det ble kanskje ekstra tydelig når man sitter sammen med en generasjon som faktisk har levd mens Norge var i krig, sier hun.

Hvis du ennå ikke har fått det med deg: *Kongens nei* handler om de tre skjebnesvangre dagene før krigen brøt ut i april 1940. På det store lerretet er hun kronprinsesse Märtha. Når vi møter henne er hun Tuva, men er fortsatt på jobb. Men mer om det siden.

MEDIESKY

Tuva Moa Matilda Karolina Novotny som hun egentlig heter, er datter av tsjekkisk far og kunstnermor som vokste opp i de svenske skogene på grensa til Norge. Hun ble oppdaget på et kveldskurs i drama og som 16-åring plukket ut til en rolle i såpeserien *Skilda Världar*. Rundt regnet har hun vært med på 60 produksjoner siden den gang. I 2010 gjorde hun en snarvisitt i Hollywood og spilte blant annet mot Julia Roberts i *Eat Pray Love*, før hun for første gang havnet i Norge med en rolle i TV-serien *Dag*. Nå er hun aktuell i intet mindre enn tre av høstens premierer her til lands: *Rosemari*, i *Kongens nei* og i NRK-serien *Nobel*. Likevel har hun ikke dårlig tid.

– Det er viktig å huske at en film som regel tar to måneder å spille inn, og i ett år er det tolv måneder. Når jeg da har spilt inn tre, så skjønner man også at jeg har hatt veldig mye fri i det siste.

Hun har bodd de siste 15 åra i Danmark, men er i Oslo minst en gang i uka. Venninne og skuespillerkollega Pia Tjelta har sagt at Tuva er «hun svenske som kom og tok alle jobbene våre».

– Det finnes jo så mange gode roller i Norge i dag. Heldigvis kan jeg ikke gjøre dem alle sammen, og jeg er heller ikke interessant for alle. Så det er bare tull.

Hun smiler lurt. Hun ser vever ut, men virker samtidig sterk som stål. Litt skremmende sterk. Men under lag på lag med profesjonalitet, opparbeidet i løpet av 20 år i rampelyset, utstråler hun varme.

– Så hva gjør du når du ikke jobber?

– Jeg liker jo veldig godt å jobbe, då. Selvfølgelig har jeg noen frisoner, men det er så privat at det snakker jeg ikke om.

Tuva har et blick som ikke viker. Hun virker litt skeptisk til journalister, selv om hun ikke helt vil innrømme det.

– Hvorfor vil du ikke snakke om privatlivet?

– Jeg er vokst opp med en journalistfamilie som er veldig bevisste rundt dette med medial eksponering. Det har gjort at jeg fra begynnelsen ikke har villet delta, rett og slett. Annet enn når jeg absolutt må, og da handler det om jobben jeg gjør.

Hun sukker litt.

– Og da blir det litt rart å snakke om hvem man treffer eller hvor mange unger man har. Jeg vil helst ikke engang vite det om andre en gang, om du skjønner?

Ifølge tidligere intervjuer, bor hun i indre by i København med mann og to barn. Andre steder står det at hun har ett barn.

– Jeg liker at det er litt sånn. Om jeg har ett eller to barn, so what? Vi lar det bli sånn i dag også.

Tuva smiler lurt, igjen. Uansett familiesituasjon har hun ➤

TUVA
NOVOTNY (36):
Hovedrollen som Unn
Tove i filmen «Rosemari»
og som kronprinsesse
Märtha i «Kongens nei».
Begge filmene går på kino.
Hun spiller også en av ho-
vedrollene i dramaserien
«Nobel» på NRK 1.

«Jeg liker at det er litt sann. Om jeg
har ett eller to barn, so what?»

*« Ja, jeg er så absolutt
feminist! Det er noe tull
å late som man ikke er det. »*

Ja til Kongens nei: Tuva spiller kronprinsesse Märtha i den norske storfilmen som skildrer dagene før krigen brøt ut i Norge.

Sterkt par: Tuva spiller Johanne Riiser, kona til løytnant Erling Riiser (Aksel Hennie) i den populære NRK-serien Nobel.

«Veien videre går ikke via kvoteringspolitikk, men ved å oppdra barna våre til at vi er like. Det er så satans viktig, altså.»

en CV mange misunner henne. Ifølge henne selv er det kun magesfølelsen som er med på å bestemme hvilke jobber hun takker ja og nei til. Og at de gode jobbtildbudene har kommet tett i det siste skyldes en konjunktur, som hun kaller det.

– Du vet, når noe teknisk går i stykker hjemme, så går gjerne flere ting i stykker samtidig. Det kommer en jobb, og da plutselig kommer det ti! Jeg har hatt noen år hvor det har vært stille og noen år hvor det har gått bra. Men altså, jeg har jobbet i 20 år, så da går det jo litt opp og ned.

DATOSTEMPEL

Tuva forteller at det hun egentlig driver med nå, er å skrive selv. – Da kan jeg tillate meg å ha et litt avslappet forhold til det å være skuespiller.

Hun forteller at hun har fire manusprosjekter på gang. Lysten til å skrive kom mens hun holdt på med *Dag*, der hun ikke bare spilte kjæresten til hovedrolleinnehaver Atle Antonsen, men også sto for regien på flere av episodene.

– Jeg tenkte at dette vil jeg gjøre mer av. Jeg gjorde litt regi på Lilyhammer også, og det var da jeg kom fram til at jeg vil ikke bare ta regi på andres materiale, men også skrive noe eget.

– *Og hvordan er det å komme seg fram som kvinne i din bransje?*

– For ti år siden fikk jeg høre at det kom til å bli vanskeligere å få roller etter fylte 25 år, men jeg har aldri hatt så mange jobber som etter det. Men fortsatt er det en ekstrem overvekt av menn, er du gæren. Nå har jeg akkurat vært i opptak til en film om Björn Borg og John McEnroe, en svær film om svære menn. Jeg sitter og lurer på når det kommer en svær film om Serena Williams, eller en kvinnelig regent? I mellomtiden må

jeg si at det er bedre enn det var for en stund siden, og at det stadig blir bedre.

– *Hva bør vi gjøre for å fortsatt kjempe for likestilling?*

– Man må oppdra barna sine. Som enkeltpersoner må vi må oppdra jentene våre. Lage en ny generasjon som ikke setter seg ned for å perle når guttene går ut og leker krig. Slik er det jo i barnehagene fortsatt. Jeg blir helt redd, jeg. Vi må alle ta et ansvar. Veien videre går ikke via kvoteringspolitikk, men ved å oppdra barna våre til at vi er like. Det er så satans viktig, altså.

– *Kaller du deg selv feminist?*

– Ja, jeg er så absolutt feminist! Det er noe tull å late som man ikke er det. Feminisme for meg betyr likestilling. Selvfølgelig skal vi ha like rettigheter! Selv om vi alle er forskjellige, noen er bedre til noe og andre er bedre til noe annet, så skal vi ha like muligheter. Selvsagt. Men jeg tror også diskusjonen har kommet litt skjevt ut. I den ivrigste kvinnekampen har vi ønsket at vi er akkurat som menn, og det er litt feil. Vi er kvinner. Vi har ikke nøyaktig de samme forutsetningene. Jeg har pupper og er 1.65 høy. Så sorry, jeg kan ikke slå ned en kar på 1.90, eller hva det nå er vi konkurrerer om.

– *Så hvordan skal man unngå å forskjellsbehandle barna? Hvordan gjør du det?*

– Jeg tror at man i utgangspunktet ikke skal fokusere så mye på kjønn. I en barnehagesammenheng så opplevde jeg at ...

Hun tar en tenkepause, som for å si til seg selv at nå trår hun over en grense.

– Det er en mor som er redd for at barnet skal bli mobbet fordi barnet har to mødre, og hun snakker lenge om det før en av de mannlige pedagogene sier «min mannlige kjæreste henter meg på jobb hver dag, og det er ingen av barna som noen gang har sagt noe til det». Det den situasjonen viser er at vi

«De fikk beskjed om at jeg var veganer og kom tilbake med en svær tallerken med hakket agurk, tomat og salat. Og det var det. Og jeg skulle jobbe i 14 timer.»

problematiserer ved å belyse. Og der tenker jeg at vi særtiller oss som kvinner ved å poengtere det. Ja, who the fuck cares om du er kvinne eller homofil eller biseksuell?

BFF MED SUPERSTJERNER

Hun har akkurat vært i innspilling av en annen internasjonal storfilm, *Annihilation*, av Alex Garland. Filmen får premiere en gang i løpet av 2017 og handler om fem vitenskapskvinner som skal ut og undersøke naturen. Sammen med henne på rollelisten står bsuperstjerner som Natalie Portman og Jennifer Jason Leigh.

- Apropos, damer: I den filmen er det fem damer i hovedrollen, det var så jævlig digg! En veldig fin opplevelse.
- *Blir du noen gang starstruck?*
- Nei, det gjør jeg nok ikke. Ikke fordi jeg på noen måte har vært i nærheten av å være kjendis som Natalie Portman eller Julia Roberts. Men det er alltid deiligst når man bare er dus med hverandre. Det handler mye om omgivelsene produksjonen lages i. I denne filmen skulle vi være tett sammen hele tiden, så da er det bare å glemme sånt. Det var litt annerledes med Julia Roberts (*Spis elsk lev*, red.anm.); da var det ett litt annet hierarki og en annen struktur. Men i *Annihilation* var vi bare «BFFs» alle sammen.

Under en enkel beige genser, kan man skimte at hun skjuler noen smykker. Tett til brystet har hun dem, slik hun også holder kortene som omhandler privatlivet. Et av smykkene tar hun likevel fram.

- «Ride or die», står det. Det var jentegjeng-kjedet vi skaffet oss, vi fem damene. Vi ble veldig gode venner. Det er livet – du kan bli med på toget, eller så er det bare å legge seg ned.

AVSLAPPET VEGANER

Hun smiler på en måte så du ikke vet helt om hun tuller eller mener det. 36-åringen sier hun liker at skuespillerjobben gir henne muligheten til å møte mange spennende mennesker.

- Jeg er ikke så sosial i utgangspunktet, så jeg har godt av å bli presset ut litt innimellom. Jeg liker egentlig best å sitte og skrive som jeg gjør nå, og få være i fred.

Hun letter litt til på lokket, og forteller at hun akkurat nå drømmer om et hus til seg og familien.

- Jeg ønsker meg et hus med noen trær som det vokser frukt og bær på. Jeg har en veldig stor familie, så jeg drømmer om å kunne samle dem alle. Vi er så mange at vi får ikke plass et

Aktivist: Miljø og bærekraftig utvikling er kampsaker for skuespilleren. Selv prøver hun å leve mest mulig kjøttfritt. Men det er ikke alltid like lett...

sted – 25, bare de nærmeste. Vi er seks søsken, så med deres barn er vi mange.

Det virker nesten som om hun får dårlig samvittighet av å ønske seg noe, kun til seg selv. Derimot har hun mange sterke ønsker på vegne av oss alle.

- Jeg ønsker virkelig at hele verden mobiliserer, politisk og miljømessig. Amerikansk valgkamp og miljøet som vi er i ferd med å ødelegge ... Bare forsøk å komme til Norge som veganer, for eksempel.

Hun peker på tallerkenen hun nettopp har skjøvet fra seg. Et halvspist rekesmørbrød.

- Jeg blir jo nødt til å spise litt av både det ene og det andre. Jeg kan jo ikke leve på bare salatblader. Men det er viktig at vi setter mer fokus på hva det har å si om vi kutter ned på kjøttspisingen én gang eller to ganger i uka, og at det blir lagt til rette for det.

– Jeg har egentlig vært vegetarianer og veganer hele livet, til og fra. Jeg prøver bare å gjøre det med måte. Jeg må jo spise noe. På opptak i Tsjeckia nylig så jeg hvor vanskelig det kan være. De fikk beskjed om at jeg var veganer og kom tilbake med en svær tallerken med hakket agurk, tomat og salat. Det var det. Og jeg skulle jobbe i 14 timer...

Den engasjerte aktivisten i henne viser seg igjen. Heldigvis, sier hun, blir det stadig mer bevissthet rundt det å leve kjøttfritt. Hun har funnet sin måte å løse det på. En form for avslappet vegetarisme.

- Jeg var vegetarianer i mange år og hadde skikkelig magesår. En dag fikk jeg en følelse av at nå MÅ jeg spise kjøtt. Og da jeg gjorde det, var det som om magesåret forsvant på dagen. Så jeg har innsett at jeg må ha animalske produkter, dessverre. Systemet mitt er ikke laget for noe annet. Vi er sikkert ikke programmert til å leve på tyttebær. *